

Гостува ни вестникът на бесарабските българи в Молдова "Светлина", с главен редактор Димитър Боримечков

СВЕТЛИНА

ЛИТЕРАТУРНО - ПУБЛИЦИСТИЧНА ПРИТУРКА НА БЪЛГАРСКИ ЕЗИК

31 АВГУСТ - ДЕН НА РОДЕН ЕЗИК

МЕЖДУ ИЗМИСЛЕНОТО И РЕАЛНОТО БОГАТСТВО И ТРЕПЕТИ НА ДЕТСКИЯ СВЯТ

Българска бесарабска литература за деца

Детската литература не заслужено е пренебрегната и поставяна в сянката на голямата литература за по-големи, а всъщност в нея се разкриват едни от най-съкровени и невинни чувства на децата, техния свят и преживявания.

Както в България, така и в Молдова, на тази литература се отделя твърде малко внимание и съответно има много по-малко произведения в тази специфична област.

В нея проличава подходът към представителите на крехката възраст, в която се изграждат фундаментите на светогледа, която не разграничава художествена от реална условност, т. е. всичко, което се пише като литература, се възприема за истина, не се прави разлика между измисленото и истинското. В тази литература проличава истинското майсторство на писателя да се възплъти в образа на детето, в неговите мисли, чувства, усещания...

Поетът **Тодор Стоянов** не е от продуктивните творци на словото, но за сметка на това кратките му творби отразяват богатството и трепетите на детския свят по един наивен начин, характерен за детската душа. В лириката на **Т. Стоянов** говори детето. Той е майстор на късото стихотворение, изградено най-много от две четиристишия, които се отличават с ясна и проста структура, в която се акцентува върху всяка дума, представлява-

ща особена сцена на детското въображение. Това е един свят, в който малкото дете е една вселена, една закачлива орнаментика със своето детско идилично звучене.

В творчеството на **Анна Малешкова** също е застъпено четиристишието, дори част от нейната лирика е застъпено само едно четиристишие, но като изказ то се доближава до света на майката, през чиято призма е изградена опозицията малко : голямо, а голямото е вече само, защото е пораснало.

А **Тодор Стоянов** навлиза в света на малкото дете с неговите чувства, трепети и преживявания.

В областта на детската проза заслужено място заема **Владимир Калоянов**, който пише разкази и приказки, включително такива, които правят алюзия с творби на утвърдени авторитети, например «Приказка за рибаря и златната рибка» от Пушкин. Творчеството на Тодор Сто-

янов, което е писано сякаш от деца за деца. В това отношение той се доближава до класиците на българското творчество за деца като **Ран Босилек, Ангел Каралийчев, Асен Разцветников, Леда Милева**, в което е изчистен докрай елементът на дидактизма и изобщо вмешателството и внушението на по-големия. В жанрово отношение в българската бесарабска литература за деца повече е застъпена лириката, въпреки че има сериозно присъствие на приказки и разкази (**Петър Бурлак-Вълканов, Владимир Калоянов, Иван Вълков, Георги Барбаров, Татяна Танасова-Тодорова** и др.).

В тематично отношение тя застъпва темата за детето и околния свят, в някои отношения този околнен свят се стеснява от патриотичната тема за родината и оттук описание на природната картина на нея.

И тук попадаме на ясното разграничаване на разбирането за детето и това, което го заобикаля...

В творчеството на **Т. Стоянов** и на други автори това е свят, изпълнен с преживявания, свят, който отразява мисленето на детето.

Патриотичната тематика при него е застъпена по рядко, тъй като акцентува върху общочовешки ценности, но това не пречи да напише великолепното стихотворение «Български език» от стихосбирката «Размисъл».

Свят, отразяващ мисленето на детето.

Д-р РУМЕН СРЕБРАНОВ

БЪЛГАРСКИЯТ ЕЗИК И КНИЖОВНОСТТА В БЕСАРАБИЯ ИЛИ - С ДУМИ БЪЛГАРСКИ

РОДНО СЛОВО

Над селцето и сред къра реч на майката-родина от преселването първо свързва ни, сплоти единно. От Буджака вятър степен думи близки ми донася. Край мой роден, ний с тебе – думи нежни ни пригласят. Сякаш слънце, РОДНО СЛОВО, грееш и обединяваш;

ти звънтиш, струш свободно, всеки миг над нас изгрываш. Нека всякога безкрайно реч напевна да се чува, да усещам чувство трайно, с думи българи вълнуван. Твоя огън, РОДНО СЛОВО, Няма, няма да угасне! То е вечно, то е ново, то е винаги прекрасно.

ИЛИЯ ВЪЛКОВ

БЪЛГАРСКИЯТ ЕЗИК И КНИЖОВНОСТТА В БЕСАРАБИЯ

Всички творци на художественото българско слово са родени и израснали в небългарска среда и са участници в изграждането на една многонационална култура, на съветската действителност.

Представители на различни поколения, преминали през различни житейски пътища, притежаващи различен поетичен, писателски стил и почерк, - тези поети и прозаисти са обединени от обичта си към родния край – Бесарабия (Молдова и Украйна). В земите на двете съседни държави почиват костите на много от техните близки, бащи и майки, където и самите те са видели бял свят...

И едновременно с това като свещен завет носят у себе си спомена за земята на своите прадеди. Оттук идват и основните теми в тяхното творчество, и преди всичко – молдовско-българската тема. Те се чувстват българи и пишат произведенията си на български език, възпяват родния си Буджак – южните степи на Украйна и Молдавия (от 1991 година – Молдова).

Пейт за Буджака, който съзнанието им по неведоми пътища на кръвта свързва с далечния Балкан: «Синовете сме на тази топла южноравнинна страна, но в гърдите ни нещо от Балкана остана...» (**Нико Стоянов**). **Петър Бурлак-Вълканов** чрез поетичните си асоциации обобщава в исторически план съдбите,

свързаността на славянските народи: «Вий братя-руси, българи-комити, тук своя дълг изпълнихте докрай...»

Стиховете на поетите, прозаичните произведения на живеещите в Украйна и Молдова и пишещи на български език са твърде богати като съдържание.

Едновременно с посочените теми в тях съжителстват пейзажните мотиви, интимните изживявания, родолюбивите чувства, те са богата

то нюансира образността в стиха на **Нико Стоянов**. С неособикновена пластичност на поетичния рисунък е изпълнен стихът на **Димитър Пейчев**.

От по-младите в тази плеяда поети и писатели са: **Георги Барбаров** – лаконично и силно прозвуча верлибрум – свободният стих. С изповедността на поетичния си тон вълнуват стиховете на **Владимир Калоянов**. Звънки и акварелно-прозаични са

тематична съкровищница. В нея се отразяват поривите и стремежите им, писателското им дарование... Авторите са интересни и различни. Представители на съвременната българска бесарабска литература са:

Петър БУРЛАК-ВЪЛКАНОВ – патриархът на художественото и поетичното слово в Бесарабия, първи в следвоенното време издал книга на български език «**Моя южна равнина**». С публицистичен патос е изпълнен стихът на **Михаил БЪЧВАРОВ-БОНДАР**. Силна лирична струя бога-

мелодичните стихотворения на **Тодор СТОЯНОВ**. Трогателна е в своята поетична всеотдайност **Таня ТАНАСОВА-ТОДОРОВА**. Светли, искрени и чисти са стихотворения на **Димитър БОРИМЕЧКОВ**. Богатото с героични събития минало, историческата тема привличат **Анна МАЛЕШКОВА**, **Николай КУРТЕВ**, **Васил НЕНОВ**, **Иван ВЪЛКОВ**, **Иван НЕНОВ**...

СТОЯН ЕЛЕНКОВ

Следва: стихотворения за родния, майчиния език, за любовта към българското слово...

АНТОЛОГИЯ

БЪЛГАРСКИ ЕЗИК

О, родния ми български език!
Ти идеш от мъгливата прадревност.
Сега си с мен и всеки миг усещам аз най-святата ти верност.
Ти ме подкрепяш в труден час и вдъхваш сила в мен, живот и вяра.
Чрез твоята музика Постигам аз хармония, и красота, и мяра.
Пред тебе Коленича пак смирено, и като капчица от тази твоя благодост поднасям днес едно стихотворение, изпълнен с благодарна, светла радост.

ТОДОР СТОЯНОВ

БУДЖАК

Аз се завърнах във Буджак и сила взех от родния език.
Той оцеля сред пристъпи на мрака за да омайва пак и пак.
И досега в Буджак кръшно песни пеят, жив дух в хоро запазен е до днес.
На тази мъничка планета се лее все позната реч...

ВЛАДИМИР КАЛОЯНОВ

КЪМ РОДНИЯ ЕЗИК

Топъл вятър, ведър вятър лъхва, гони черни облаци отгук.
Радостно душата ми поема мелодичен роден звук.
И вярва и думите прегръщам, пуснати и те на свобода.
Ти се връщаш или аз се връщам, но ще сме си заедно сега.
Заедно със тебе можем много да се вдигнем на връх планина.
Да живеем вече без тревога, че ще сме подхвърлени деца.
Да си поем песните свободно, да поплачем в майчиния скют, да сме част от волята Господня, да се браним и от вихър луд.

ТАНЯ ТАНАСОВА – ТОДОРОВА

Не за награда аз живея, наградата е моят стих.
ПЕТЪР БУРЛАК-ВЪЛКАНОВ

А думата в стиха е някак мека – дали е знак, че идва есента?..
ДИМИТЪР БОРИМЕЧКОВ

Мечтая да напиша стих върху жълтото листо.
И да не го нараня!
ГЕОРГИ БАРБАРОВ

